

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-22>

**FORMATION OF UKRAINE'S STATE POLICY
ON THE CIRCULATION OF CIVILIAN FIREARMS
AND AMMUNITION**

**ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
У СФЕРІ ОБІГУ ЦИВІЛЬНОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ
ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ ДО НЕЇ**

Petruniak Y. V. **Петруняк Є. В.**
People's Deputy of Ukraine *Народний депутат України*

Як відомо, спільний правовий простір між державами формується на основі певних політико-правових засад, які можуть характеризуватись різною мірою конкретизації в первинному законодавстві такого об'єднання, згідно з яким формується національне законодавство держав-членів об'єднання. У тому разі, коли об'єднання держав складають провідні демократичні та правові держави, що взаємодіють між собою (також із третіми державами) для підвищення ефективності власної діяльності (й це їм вдається), правовий простір відповідного об'єднання у своєму змісті наповнюється прогресивними цивілізаційними правилами і стандартами, що починають поширюватись й на треті держави. Вказане пояснюється тим, що: 1) спільний правовий простір формується на основі найбільш ефективних та цивілізаційно-прогресивних правил і стандартів, вироблених у межах правових систем держав-членів об'єднання, а також третіх держав; 2) використання цих правил та стандартів призводить до реальних позитивних наслідків в різних сферах буття держави, суспільства та індивіда. Прикладом цьому є Європейський Союз, первинне та вторинне право якого містить найбільш прогресивні цивілізаційні норми, що ефективним чином регулюють суспільно-правові відносини та процеси різних порядків, а тому Україна та низка інших держав адаптують власні правові системи до відповідних стандартів ЄС.

У контексті викладеного варто зазначити, що у період з 2017 по 2020 роки в ЄС було сформоване прогресивне законодавство про обіг зброї, яке дозволяє знизити множину ризиків для безпеки громадян і держав, які зумовлюються обігом зброї. Зважаючи на євроінтеграційні амбіції України, а також на те, що в нашій державі законодавство про обіг зброї залишається архаїчним, правове регулювання режиму обігу зброї ще є неефективним, а суб'єкти реалізації ... державної політики

у сфері обігу зброї функціонують в умовах значних корупційних ризиків, вбачається доцільність [1, с. 63–64] у формуванні законодавчих основ обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, які б відповідали тим стандартам, що вже вироблені та апробовані цивілізованою світовою спільнотою, зокрема європейською.

Отож, питання обігу зброї для населення у будь-якій державі світу є доволі складним. Варто зауважити, що в Україні також упродовж тривалого періоду часу точиться гостра дискусія щодо доцільності обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї.

Так, у Верховній Раді України перебуває на розгляді Законопроект «Про право на цивільну вогнепальну зброю», який є предметом для обговорення і на сьогоднішньому науковому Форумі.

У контексті цього Законопроекту, хочу звернути увагу на державну політику у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, яка, на думку авторів Законопроекту, має спрямовуватись на:

1) «визначення принципів, підстав та порядку обігу в Україні цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї;

2) встановлення державного контролю за обігом в Україні цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї і додержання законодавства про їх обіг;

3) запобігання потрапляння цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї у незаконний обіг;

4) встановлення правил обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї в Україні;

5) установа вимог безпеки та технічних вимог до цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї;

6) виведення цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї з незаконного обігу;

7) встановлення юридичної відповідальності за порушення законодавства про обіг цивільної вогнепальної зброї;

8) розвиток міжнародного співробітництва у сфері контролю за обігом вогнепальної зброї» [2].

Вважаю, що доцільно акцентувати увагу на принципах, на яких має базуватись державна політика у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї. Передусім, найвагоміший принцип – це принцип верховенства права, що є фундаментальним принципом, який передбачає здійснення усіх правовідносин з обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, виключно в межах права.

Не менш важливим має стати принцип законності, що передбачає діяльність суб'єктів, що беруть участь у правовідносинах з обігу

цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї у чіткій послідовності, визначеній нормами чинного законодавства, відповідно до їхніх прав і обов'язків.

Окремим, не менш важливим принципом державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, має стати принцип регульованості та підконтрольності. Варто мати на увазі, що «державне регулювання на рівні з державною підтримкою в цьому питанні становить сукупність заходів у напрямку захисту суспільства від небажаних наслідків такого обігу» [3, с. 119–120]. Отож, необхідно погодитись з думками науковців, які вважають, що принципами державної політики держави у цій царині має стати «забезпечення легального обігу вогнепальної зброї та жорсткого контролю за реалізацією в спеціалізованих ліцензованих закладах торгівлі; створення єдиного реєстру вогнепальної зброї; максимальна ідентифікація власників такої зброї; виключення формальних процедур отримання дозволу на зброю; створення можливостей для навчання власників зброї та надання відповідних документів, які підтверджують високий рівень таких знань та вмій; належний а не формальний контроль за умовами зберігання цієї зброї; запровадження процедури зупинення та позбавлення дозволу на зброю; підвищення рівня культури користування вогнепальною зброєю та ін.» [4, с. 165].

Література:

1. Шумейко Т. А. перспективи правового регулювання цивільного обігу вогнепальної зброї в Україні в контексті директиви європейського парламенту і ради № 91/477/ЄЕС. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки*. 2021. № 4. Том 32(71). С. 63–68.
2. Про право на цивільну вогнепальну зброю: Проект Закону України від 23.06.2021 р. № 5708. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/II05576A>
3. Кулик М. С., Тильчик В. В. Поняття та сутність обігу зброї серед цивільного населення. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 2. С. 116–121.
4. Миронюк Р. В. Особливості здійснення контролю поліцією за обігом вогнепальної зброї в умовах воєнного стану. *Юридичний бюлетень*. 2022. Вип. 26. С. 158–166.